

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

L. Annæi Senecæ Philosophi Opera, Qvæ Exstant Omnia

Seneca, Lucius Annaeus <Philosophus>

Antverpiæ, 1605

Excerpta Alia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53700)

EXCERPTA ALIA.

ICET cunctorum poetarum carmina gremium tuum semper illustrent, aliquando deliberans, hoc tibi opusculum pro accidentibus casibus dirigere curavi, quod non praecedentes, sed posterius narrabunt. Vnde ergo primum incipimus? Si tibi videtur, a morte. Ab ultimo, inquis: imò à maximo. Ad hoc praecipue gens humana contremit: nec immeritò tibi videtur hoc facere. Ceteri timores habent aliquem post se locum: mors omnia abscindit. Alia nos torquent: mors omnia deuorat. Omnium quæ horremus, ad

hanc exitus spectat aliorum quæ per circuitum. Etiam qui alioqui se nihil timere iudicant, hoc timent. Quidquid aliud extimescimus, habet aut remedium, aut solatium.

B Sic ergo te forma, vt si quis tibi palàm mortem minetur, omnes terribulas eius deludas.

Morieris. Ista hominis natura est, non pœna. Morieris. Hac conditione intraui, vt exirem. Morieris. Gentium ius est, quod acceperis, reddere. Morieris. Peregrinatio est vita. Multum cum deambulaueris, domum redeundum est. Morieris. Putabam te aliquid noui dicere. Ad hoc veni, hoc ago, huc me singuli dies adducunt. Nascenti mihi natura protinus hunc posuit terminum. Quid habeo quod indigner? In hæc verba iuravi. Morieris. Stultum est timere, quod vitare non possis. Istud non effugit, etiam qui distulit. Morieris. Nec primus, nec vltimus. Multi me antecesserunt, omnes sequentur. Morieris. Hic est humani officij finis. Quis sanus exauctorari molestè tulit? Quo transiit orbis, ego transibo. Ad hanc conditionem cuncta gignuntur. Quod cœpit, & desinit. Morieris. Nihil graue est, quod semel est. *Es* alienum meum noui. Hoc quidem cum eo creditore contraxi, cui decoquere non possum. Morieris. Dij melius. Nemo hac re melius mortalibus minari potest.

C Sed decollaberis. Quid interest, vtrum cæsum moriar, an punctim? Sed sæpe ferieris, & multi in te gladij concurrent. Quid refert, quàm multa sint vulnera? Non potest amplius quàm vnum esse mortiferum.

Peregrè morieris. Vnde cumque ad inferos vna via est. Peregrè morieris. Ego quod debeo, soluere paratus sum. Videat fenerator, vbi me appellet. Peregrè morieris. Nulla terra est aliena mortuo. Peregrè morieris. Non est grauior foris quam domi somnus. Peregrè morieris. Hoc est, in patriam sine viatico peruenire.

Sed iuuenis morieris. Optimum est, antequam optes, mori. Iuuenis morieris. Hoc vnum est, quod æquè ad iuuenem quàm ad senem pertinet. Non citamur ex censu, nec exigitur numerus annorum. Et adolescentes & impuberes eadem fati necessitas ducit: Optimum est mori, cum iuuat viuere. Iuuenis morieris. Quicumque ad extremum fati sui venit, senex moritur. Non enim refert quæ sit hominis ætas, sed quæ sit meta. Iuuenis morieris. Fortasse alicui malo subducit me fortuna: si nulli alij, vel senectuti. Iuuenis morieris. Non refert, quot annos habeam, sed quot acceperim. si plus viuere non possum, hæc est senectus mea.

Insepultus iacebis. Quid aliud respondeam, quàm illud Matonis?

— *Facilis iactura sepulcri.*

Si nihil sentio, non pertinet ad me iactura corporis insepulti. Si sentio, omnis sepultura tormentum est. Insepultus iacebis.

— *Cælo regitur, qui non habet vnam.*

D Quid interest, ignis me an fera consumat, an tellus omnium sepultura? Istud non sentienti superuacuum est, sentienti onus. Insepultus iacebis. At tu combustus, at tu obrutus, at tu inclusus, at tu putridus, at tu euisceratus & constrictus, at traditus lapidi, qui te paullatim edat & exsiccat. Nulla est sepultura. non sepelitur, sed proiicimur. Non sepelietis. Quid inter tutissima trepidas? Ultra pœnarum omnium terminum iste locus est. Vitæ multa debemus, morti nihil. Non defunctorum causâ, sed viuorum, in-

uenta

uenta est sepultura, ut corpora & visu, & odore foeda, amouerentur. alios terra obruit, A alios flamma consumpsit, alios lapis ossa redditurus inclusit. Non defunctis, sed nostris oculis parcimus.

Ægrotō. Venit tempus quo experimentum mei caperem. Non in mari tantum, aut in prælio vir fortis apparet. Exhibetur etiam in lectulo virtus. Ægrotō. Non potest istud toto sæculo fieri. Aut ego febrem relinquam, aut ipsa me. Semper vnà esse non possumus. Cum morbo mihi res est: aut vincetur, aut viacet.

Malè de te loquuntur homines. Sed mali. Mouerer, si de me Marcus Cato, si Lælius Sapiens, si alter Cato, si duo Scipiones ista loquerentur. Nunc malis displicere, laudari est. Non potest vllam auctoritatem habere sententia, vbi qui damnandus est, damnat. Malè de te loquuntur. Mouerer, si iudicio hoc facerent: nunc morbo faciunt. Non de me loquuntur, sed de se. Malè de te loquuntur. Benè nesciunt loqui: faciunt, non quod mereor, sed quod solent. Quibusdam enim canibus sic innatum est, ut non pro feritate, sed pro consuetudine latent.

Exfulabis. Erras: cum omnia fecerim, patriam meam transire non possum. Omnium vna est. Extra hanc nemo proficisci potest. Exfulabis. Non patria mihi interdicitur, sed locus. In quamcumque terram venio, in meam venio. Nulla terra exsilium est, altera patria est. Non eris in patriâ. Patria est, vbi cumque benè est. Illud autem per quod benè est, in homine, non in loco est. In ipsius potestate est, quæ sit illi fortuna. Si enim sapiens est, peregrinatur: si stultus, exfulat. Exfulabis. Hoc dicis: alterius loci ciuitate donaberis.

Dolor imminet. Si exiguus est, feramus: leuis est patientia. Si grauis est, feramus: non leuis est gloria. Dolor clamorem exprimat, dum secreta non exprimat. Non potest homo par dolori esse, nec rationi dolor. Dura res est dolor: imò tu mollis. Pauci dolorem ferre potuerunt. Simus ex paucis. Imbecilles naturâ sumus. Naturam infamare nolite. illa nos fortes genuit. Fugiamus dolorem. Quid, quòd ille sequitur fugientes?

Paupertas mihi grauis est, imò tu paupertati. Non in paupertate vitium est, sed in paupere. Illa expedita est, hilaris, tuta. Pauper sum. Nescis te opinione, non re laborare. C Pauper es, quia videris. Pauper sum. Nihil deest auibus. pecora in diem viuunt. feris ad alimenta solitudo sua sufficit.

Non sum potens. Gaude, impotens non eris. Iniuriam accipere poterō. Gaude: facere non poteris. Magnam pecuniam habet. Hominem illum iudicas? arca est. Quis aërio, quis plenis oculis inuidet? Et iste quem dominum pecuniæ existimas, loculus est. Multum habet. Vtrum avarus, an prodigus est? Si avarus, non habet: si prodigus, non habebit. Iste quem beatum credis, saepe dolet, saepe suspirat. Multi illum comitantur. Mel muscæ sequuntur, cadauera lupi, frumenta formicæ. Prædam sequitur ista turba, non hominem.

Pecuniam perdidisti. Fortasse te illa perdidisset. Pecuniam perdidisti. Sed habuisti. Pecuniam perdidisti. Sed habebis inde periculi minus. Pecuniam perdidisti. O te felicem, si cum illâ auaritiam perdidisti. Sed si manet illa apud te, es tamen vt cumque felicitior, quòd tanto malo materia subducta est. Perdidisti pecuniam. & illa quidem quàm multos. D Eris nunc in viâ expeditior, domi tutior. Non habebis, sed non timebis heredem. Exoneravit te fortuna, si intelligis, & tutiore loco posuit. Damnum putas? remedium est. Desles, gemis, miserum te clamitas, quòd opibus excussus es? Tuo vitio ista tibi iactura tam tristis est. Non tam molestè ferres, si tamquam perditurus habuisses. Perdidisti pecuniam, nempe quam vt tu haberes, alius antè perdidit.

Oculos perdidisti. Habet & nox suas voluptates. Oculos perdidisti. Quàm multis cupiditatibus via incisa est. quàm multis rebus carebis, quas ne videres, vel eruendi erant. Non intelligis partem innocentiae esse cæcitatem. Huic oculi adulterium monstrant, huic incestum, huic domum quam concupiscat, huic urbem, & mala omnia. Certè irritamenta sunt vitiorum ducesque scelerum.

Amisi liberos. Stultus es, qui desleas mortem mortalium. Quid istud aut nouum, aut mirum est? Quàm rara est sine isto casu domus. Quid si infelicem voces arborem, quòd

A quòd stante ipsâ cadunt poma? Et hic tuus fructus est. Nemo extra ictum vulneris positus est. Ducuntur ex plebeia domo immatura funera, ducuntur & ex regia. Non est idem ordo fati, qui & atatis. Non quomodo quisque venit, emittitur. Quid tamen est quod indignetur? Quid contra expectationem tuam euenit? Periere perituri. Sed ego illos superstites optabam. Verum hoc nemo tibi promiserat. Perierunt liberi mei. Habebant illi cuius essent magis quam tui: apud te precario morabantur. Educandos tibi fortuna mandauerat. recepit illos, non abstulit.

Naufragium feci. Cogita non quid perdidideris, sed quòd euaseris. Nudus exij. Sed existi. Omnia perdidisti. Sed perire potuisti vnâ cum omnibus.

In latrones incidi. Sed alius in accusatores, alius in fures, alius in fraudatores. Plena est insidiis via. Noli conqueri quòd incideris: gaude quòd euaseris. Inimicos graues habeo. Quomodo aduersus feras munimenta conquiris, quomodo aduersus serpentes: sic aduersus inimicos auxilia circumspecte, quibus illos aut arceas, aut compescas, aut quod optimum est, places. Inimicos habeo. Illud est peius, quòd amicos non habes.

Amicum perdidisti. Iam enim te habuisse certum est? Amicum perdidisti. Alium quære: & ibi cum quæras, ubi inuenire possis. Quære inter liberales artes, inter honesta & recta officia, quære in laboribus. Ad mensam ista res non queritur. quære aliquem frangi. Perdidisti amicum. Fortem animum habe, si vnum: erubescere, si vnicum. quid tu in tantâ tempestate ad vnâ anchoram stibas?

Vxorem bonam amisisti. Vtrum inueneras bonam, an feceras? Si inueneras, habere adhuc te posse ex hoc intelligas licet, quòd habuisti. Si feceras, benè spera. Res periit: saluus est artifex. Amisisti vxorem bonam. Quid in illâ probabas? Pudicitiam? Quàm multæ diu custoditam perdidere? Decus? Quàm multæ inter probatas matronalis ordinis, esse cœperunt postea inter exempla mutatarum? Delectabat te fides eius? Quàm multas ex optimis coniugibus pessimas videmus, ex diligentissimis solutissimas? Omnium quidem imperitorum animus, maximè tamen muliebris, in lubrico est. Si bonam vxorem habuisti, non potes affirmare in illo eam permansuram fuisse proposito. Nihil tam mobile quam feminarum voluntas, nihil tam vagum. Nouimus veterum matrimoniorum repudia, & feodiore diuortio, malè coherentium rixas. Quàm multæ quos in adolescentiâ amauerunt, in communi reliquere senectute? quoties anile diuortium risimus: quàm multarum notus amor odio notiore mutatus est? Sed hæc & fuit bona, & fuisset, si vixisset. Mors effecit, vt affirmare id sine periculo possis. Bonam vxorem amisisti. Inuenies, si nihil quæris, nisi bonam. Tu modò ne imagines, proauosque respexeris, nec patrimonium, cui iam ipsa nobilitas cessit. Ista diu cum formâ non repugnabunt. Facilius reges animum, nullâ vanitate tumentem. Non multum abest à contemptu viri, quæ se nimis suspicit. Duc benè institutam, nec maternis inquinatam vitiis. non cuius auriculis vtriusque bina patrimonia dependeant. non quam margaritæ suffocent, cui minus sit in dote quam in veste: quam in patente sellâ circumlatam per urbem populus ab omni parte æquè vt maritus inspexerit: cuius sarcinis domus sit angusta. Hanc faciliè ad tuos mores rediges, quam nondum corruperunt publici. Vxorem bonam amisisti. Non erubescis flere, & intolerabilem vocare iacturam? Hoc vnum deest, vtrum illam luceas, an non. Cùm maritum te cogitaueris, cogita & virum. Amisisti vxorem bonam. Soror bona non potest recuperari, nec mater. Vxor aduentitium bonum est: non est inter illa, quæ semel vnicuique contingunt. Amisisti vxorem bonam. Multos tibi numerare possum, quibus bonam vxorem lugentibus successit melior.

Mors, exilium, luctus, dolor, non sunt supplicia, sed tributa viuendi. Neminem illæsum fata transmittunt. Felix est, non qui aliis videtur, sed qui sibi.

Hæc EXCERPTA libenter omissem. Seneca enim non esse, vel cæco perspicuum est. Sed veritus sum, nequis ea, cuiusmodi sunt, sublata quereretur. Et in eis tamen multa ex veteri libro emendauimus.

COM-